

LBRIS

We know
books

EVE J. CHUNG

**FIICELE
DIN
SHANDONG**

Traducere din limba engleză
DANIELA PURGARU

LITERA
București

Daughters of Shandong
Eve J. Chung
Copyright © 2024 Eve J. Chung

Fiicele din Shandong
Eve J. Chung

Copyright © 2025 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Daniela Nae
Corectori: Păunița Ana, Emilia Achim
Copertă: Flori Zahiu-Popescu
Tehnoredactare și prepress: Ioana Cristea

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHUNG, EVE J.

Fiicele din Shandong / Eve J. Chung;
trad. din limba engleză: Daniela Purgaru. –
București: Litera, 2025
978-630-355-621-5

I. Purgaru, Daniela (trad.)

821.111

Zhucheng, Shandong

FĂRĂ MOȘTENITOR

Nai Nai a zis că târfele n-au voie în casă, așa că a dat-o afară pe mama, trântind ușa de lemn cu un zdrăngănit care a speriat păsările. Nu știam unde era Di, sora mea, dar eu și Trei stăteam lângă mama, care se sprijinea de zidul curții *shiheyuanului*¹, cu mâinile roșii și crăpate de la spălatul vaselor.

– Nu vă faceți griji, ne-a spus ea. O să se calmeze când tatăl vostru o să vină acasă.

Nai Nai era o doamnă mică și subțire, cu părul ca abanosul, mâini fragile și picioare grațioase, legate². Cu toate acestea, chiar dacă se clătina în papucii ei mici de mătase, avea prezența unui despot războinic și o limbă ca biciul. Aveam 11 ani și eram suficient de mare ca să știu că nimeni nu putea s-o calmeze după un asemenea acces de furie, nici măcar fiul ei dintâi, favoritul ei.

¹ Complex tradițional chinezesc de curți interioare la care au acces mai multe familii și generații (n.a.)

² În China imperială târzie, picioarele legate (numite și picioare de lotus) – printr-o practică dureroasă, pentru a căpăta forma mugurelui de lotus – erau considerate un simbol al statutului și al frumuseții feminine. (n.tr.)

Era toamnă și frunze uscate se învâртеjeau la nivelul ierbii îngălbenite ce se unduia alene în vântul răcoros. Din fericire, recolta fusese strânsă, iar majoritatea lucrătorilor plecaseră la casele lor. Mama nu voia ca spectacolul rușinos să ajungă la urechile celorlalți – pe cât o urau țăranii pe Nai Nai, pe atât de mult adorau bârfele, iar povestea s-ar fi răspândit ca un pârjol scăpat de sub control. Locuiam în Zhuchengul rural, un orașel în care familia mea de erudiți clădise un imperiu, dând în arendă terenuri și conducând afaceri. *Shiheyuanul* nostru ca un palat, cu țiglele lui de un portocaliu aprins și panourile zăbrelite din lemn, era o mărturie ostentativă a bogăției noastre. Lei magnifici din piatră încadrau intrarea în curte, suficient de încăpătoare pentru un iaz cu lotuși, plin cu pești koi scânteietori. Înnotau în cerc, cu mișcări leneșe, deschizându-și larg gurile, cu ochii lor globulari îndreptați spre Trei care, la cei doi ani ai ei, stătea și se holba la apă.

Nai Nai avea nasul format pentru minciuni și se prindea întotdeauna când pereții casei ei tănuiau un secret. Totuși, mama reușise să-și ascundă sarcina săptămâni întregi.

– De data asta o să fie băiat, simt asta, Li-Hai, îmi tot repeta ea, ca și cum murmurale ei pline de neliniște ar fi putut dovedi un fiu.

De îndată ce m-am născut eu, am fost o dezamăgire. Sosirea celei de-a doua surori a fost un eșec. Tata a numit-o Li-Di pentru că *di* înseamnă „frate mai mic“. Apoi a venit cea de-a treia soră, o catastrofă atât de teribilă încât n-a primit decât un număr: Trei.

Trei fete i-au zdruncinat îndeajuns de mult pe membrii familiei Ang pentru ca Nai Nai să ia măsuri drastice. Cu toate că stătea cu ochii pe fiecare bănuț de parcă ar fi fost o frântură din propriul suflet, a hotărât să dea la schimb o uncie de aur pentru o privire în viitor. Ea și mama s-au dus împreună la un ghicitor renumit dintr-un oraș învecinat și au întrebat dacă urma

să sosească un moștenitor de sex masculin. Mama și-a scris data și ora nașterii în timp ce el îi examina liniile din palmă, în care citea ca dintr-o hartă a vieții ei. Dându-i mamei o amuletă de chihlimbar pentru protecție, el a declarat solemn că mama nu avea să aibă un fiu până când nu va împlini 36 de ani.

Pe-atunci mama n-avea nici 30 de ani, dar Nai Nai s-a întors acasă fremătând de emoție, încântată că un moștenitor avea să vină în cele din urmă. Le-a ordonat părinților mei să doarmă în camere separate și le-a interzis să întrețină relații sexuale până la cea de-a treizeci și șasea aniversare a mamei. Fălindu-se cu ingeniozitatea ei, s-a lăudat:

– Asta o să ne scutească de la a mai risipi bani pentru creșterea altor fete!

La urma urmei, fetele nu erau nimic altceva decât soții pentru fiii altora.

Tata s-a supus și și-a amenajat un dormitor al lui, însă i-a zis lui Nai Nai că ghicitorii erau o înșelătorie.

– Noi ne făurim propriul destin, a insistat el, un protest firav pe care ea l-a ignorat.

În timpul nopții, Nai Nai a rămas un paznic vigilent, supra-veghind holul cu o frecvență bizară. În pofida entuziasmului, chiar și cel mai feroce dragon cedează în fața somnului. Câteva luni mai târziu, mama a rămas însărcinată pentru a patra oară.

– Să nu spui nimănui, mi-a șoptit mama și și-a continuat treburile ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat.

În fiecare dimineață se trezea la ora patru ca să pregătească micul-dejun pentru aproximativ optzeci de muncitori, care locuiau și lucrau pe pământul nostru. Începeau din zori, așa că mama era nevoită să macine făina la lumina lămpii. Era o bucătăreasă fantastică și făcea din prepararea chiflelor și a găluștelor o artă. Cu mâini dibace, era capabilă să ruleze un aluat fin ca hârtia pentru găluștele chinezești, să frământa în nori pufoși

și vaporoși chiflele de post și să dea formă pâinii elastice și gu-moase ce se înălța în oala sub presiune ca soldații la salut.

În ciuda bogăției noastre, Nai Nai ținea sub supraveghere camera cu o precizie militară. În fiecare seară, cântărea făina pentru a se asigura că mama nu era prea generoasă cu lucrătorii. Mâncarea nu era niciodată suficientă, așa că mama încerca să strecoare porții suplimentare ori de câte ori putea. Cu exercițiu, limba ei isteță a învățat să țeasă minciuni ce treceau neobservate de radarul competent al lui Nai Nai. Odată, mama a făcut chifle cu porc pentru copilul bolnav al unui lucrător și i-a spus lui Nai Nai că nu mai era carne pentru că se stricase. A împărțit tuturor tăietei în plus și a susținut apoi că intraseră șoarecii în cameră. Lucrătorii o apreciau pe mama și pricepeau gravitatea acestor riscuri, având o zicală: „Câinii sălbatici sunt periculoși, fantomele sunt înfricoșătoare, dar nimic nu-i mai înspăimântător decât doamna Ang”, Nai Nai a mea.

Nai Nai ar fi putut angaja servitori care s-o ajute pe mama cu toate aceste sarcini, dar pentru ea frugalitatea era un pilon ce susținea averea familiei Ang. În plus, o detesta pe mama – în primul rând pentru că se măritase cu fiul ei și, în al doilea rând, pentru că avea picioare mari. Părinții mei fuseseră logodiți de mici, iar cei din familia mamei mele, Dao din Rizhao, erau verișori *biao*¹ cu familia Ang. Familia Dao deținea majoritatea vaselor din apele din Rizhao și prospera în urma comerțului maritim. O fată bogată ca mama ar fi trebuit să aibă picioarele legate, așa cum se cuvenea, iar Lao Lao a mea încercase să facă asta – înfășurase de timpuriu picioarele mamei, insistând că un soț fericit merită agonia oaselor rupte. În lumea de mătase și porțelan a lui Lao Lao, libertatea de a merge era un preț acceptabil pentru afecțiunea unui bărbat. Cu toate acestea,

¹ În cultura chineză era acceptabil ca verii *biao*, care nu aveau același nume de familie, să se căsătorească. Verii *tang*, care au același nume și același mormânt de familie, sunt asemănători fraților și nu se pot căsători unii cu alții. (n.a.)

guvernul naționalist interzisese legarea picioarelor, iar campaniile lor împotriva acestei practici deveneau din ce în ce mai agresive. După câțiva ani, Lao Lao a tăiat cu reticență legăturile mamei. Răul făcut a fost însă ireversibil. Pentru tot restul vieții ei, mama avea să șchioapete, cu picioarele plate în zona inferioară și modelate cu o arcadă pronunțată în partea superioară.

Între timp, Nai Nai a continuat să sfideze interdicția naționalistă. Era mândră de picioarele ei de lotus de șapte centimetri și jumătate și nici un lacheu guvernamental n-o putea speria astfel încât să renunțe la mii de ani de tradiție!

– Picioarele mari sunt pentru țărânci, a zis Nai Nai cu dispreț la sosirea mamei pentru nuntă, la 17 ani. Dacă nu ești o doamnă așa cum se cuvine, ai putea foarte bine să te faci utilă!

Mi-aș fi dorit ca tânăra mea mamă să fi luat în seamă acest semnal de alarmă și să fi fugit înapoi la Rizhao, implorându-și părinții să-i găsească un alt partener. În schimb, ea a mers mai departe cu ceremonia, curmând legăturile cu familia Dao – mamele miresei obișnuiau să arunce o găleată cu apă pe ușa de la intrare după nuntă, un simbol al faptului că fiicele lor, la fel ca apa, nu se mai puteau întoarce niciodată.

Mama mi-a povestit salivând că părinții ei trimiseseră lăzi cu crabi pentru acel banchet, ultima ei masă specială, după cum avea să se dovedească. La noi în *shiheyuan*, mama n-avea voie să mănânce crab, Nai Nai păstrând delicatesele pentru bărbați. În schimb, mama trebuia să spargă carapacele și să strângă în castroane carnea albă și moale, pentru tata și Yei Yei. Poate că mai lua o gură de ici, de colo, însă era o mare schimbare de la copilăria ei îmbelșugată la viața de femeie măritată, când lua câte o îmbucătură pe fugă, aplecată peste blat, cu un ochi la ușă. În propria casă, mama era o hoată de bogății minuscule, mâncând aceste bucățele furate nu doar pentru gustul lor, ci și de dragul amintirilor din copilărie, singurul lux pe care și-l mai putea oferi.

În dimineața evacuării noastre, mama era în bucătărie și pregătea ouă poșate pentru micul-dejun al lui Nai Nai. În timp ce umplea chiuveta cu apă, mirosul de vase murdare i-a declanșat o criză de greață și a vomitat. Sirenele s-au declanșat în capul lui Nai Nai, care și-a lansat acuzațiile ca niște ghiulele.

– Ești însărcinată, ei? a strigat ea, răsturnând restul de supă din care fășii albe de ou s-au împrăștiat pe toată masa.

Mama ar fi trebuit să mintă, dar îi era prea rău pentru a mai gândi limpede, așa că a cedat sub privirile lui Nai Nai. A încuviințat din cap.

Apucând-o pe Trei, m-am băgat sub masă când Nai Nai a început să înhațe castroane din dulapuri. Răcnind, le-a azvârlit spre mama, care și-a acoperit capul în timp ce ele se sfărâmau de zid ca niște bombe din ceramică. Cioburi albe și ascuțite s-au împrăștiat pe podea, iar Trei tremura în brațele mele – știa că nu trebuie să plângă în momentele de criză ale lui Nai Nai.

– Fiul meu nu m-ar nesocoti niciodată! a țipat Nai Nai ratând din ce în ce mai des ținta, pe măsură ce furia ei creștea. Pesemne ai avut o aventură. Spune-mi cine-i! E unul dintre lucrători? Oricine-ar fi, am să aflu!

Tirada ei a durat cel puțin zece minute și s-a încheiat cu „Târfele merg în iad!” și cu noi trei afară, fără jachete. Cuprinzându-mi brațele goale cu mâinile, mă întrebam ce-ar fi făcut Nai Nai dacă ghicitorul ar fi zis că mama nu va avea niciodată un moștenitor. Ar fi ucis-o? Ar fi vândut-o? Greu de spus. Trăisem cu Nai Nai toată viața și voiam să cred că toată acea cruzime a ei avea o limită. Totuși, bătrâna continua să mă surprindă.

De dincolo de iazul cu pești koi, verișorul meu Chiao a pășit în curte, strângând între degetele lui ca niște cârnăciori o sabie de jucărie.

– Mătușică! Bună, mătușică! a strigat el țopăind spre noi, cu burta rotundă bălăngănindu-se. Ia te uită ce mi-a adus Yei Yei!

Soră! Hai, vrei să te joci de-a hoții și vardiștii? Tu trebuie să fii hoată, că n-ai sabie.

Înainte de a apuca să răspund că și hoții au săbii, mama a zis:

– Chiao, dă fuga înăuntru și adu niște haine groase pentru Hai și Trei. Se face din ce în ce mai frig acum că apune soarele. Când te-ntorci, tu și Hai puteți să mergeți la joacă!

– Bine! a acceptat Chiao vesel, fără să se obosească să întrebe de ce eram încuiate pe-afară.

În *shiheyuanul* nostru, Chiao trăia în bula lui de favoruri și nici prin cap nu-i trecea că eram pedepsite. La urma urmei, el era fiul râvnit al fratelui mai mic al tatei, Jian, și unicul nepot din generația noastră. Avea parte de tot ce era mai bun – inclusiv de crab! Nai Nai îi dădea aluat prăjit, crocant la micul-dejun, iar la prânz, bucăți de burtă de porc, fragedă și înăbușită. Yei Yei spunea că numai băieții primesc cadouri, așa că la întoarcerea din Qingdao venise cu bibelouri pentru Chiao, în timp ce eu și Di stăteam și ne uitam, cu mâinile goale. Fetele erau suficient de norocoase să fie găzduite. Noi eram suficient de norocoase să fim crescute. Să fim hrănite!

Eram geloasă pe Chiao, dar știam că numai bărbații se puteau ruga strămoșilor noștri, la mormântul familiei – că numai Chiao putea să se asigure că Nai Nai, Yei Yei și părinții mei vor avea parte de tot ce le era de trebuință în viața de apoi. Eu și Di fuseserăm învățate să ne rugăm pentru succesul lui Chiao, ceea ce făceam pentru că, la un moment dat, de el avea să depindă bunăstarea mamei mele în lumea spiritelor. *Zhong nan qing nu*, un idiom ce însemna să prețuiești bărbații și să subestimezi femeile, îmi fusese adânc înrădăcinat în perceperea lumii în care trăiam.

Soarele era aproape la apus când tata a venit acasă, cu o geantă de piele pe umăr și a găsit-o pe mama, disperată, la poartă.

¹ Copiii chinezi se referă adesea la copiii mai mari ca la o soră sau un frate, chiar dacă nu sunt cu adevărat frați. (n.a.)

Eu și Trei am așteptat afară, în timp ce tata a plecat în căutarea lui Nai Nai, pentru a-și mărturisi complicitatea la trădare, cu soția pe urme. Mama spunea că, pe vremuri, tata o iubise, doar că eu fusesem prea mică pe atunci pentru a-mi mai aduce aminte. Poate că așa era, însă eu vedeam în părinții mei un animal de uscat și unul de apă înlănțuiți laolaltă – nevoiți să rămână pe malul apei, fiecare supraviețuind, dar nici unul bucurându-se de viață. Când erau tineri, tata se pare că obișnuia să-i dea mamei pe furiș tocană de porc din bucătărie și să-i aducă flori de câmp. Se schimbase după ce plecase la Universitatea din Qingdao pentru a studia literatura, cu puțin înainte de invazia japoneză. Educația l-a transformat pe tata într-un om care vorbea în zicale și trăia pe tărâmul poeziei. După război, a revenit la o soție care nu știa decât să gătească și să cultive pământul. După ce fusese înconjurat de profesori inspiraționali și de savanți care aveau aceleași idei ca el, s-a trezit acasă într-un vid de tăcere, pe care l-a umplut treptat cu resentimente. Totuși, pietatea filială îi cerea să aducă pe lume un moștenitor. Nefericirea lui – și a ei – n-avea nici o relevanță.

Tata a deschis ușa, iar eu și Trei am intrat în bucătărie și am găsit-o pe mama măturând castroanele sparte. Nai Nai stătea la masă, cu fața roșie, fierbând.

– Încă șase ani! Nu ți-am cerut decât să aștepți încă șase ani! Acum va fi încă o gură inutilă de hrănit!

– Nu poți să-l iei atât de în serios pe ghicitor, a rostit tata calm. Poate că e băiat.

Nai Nai era de neînduplecat, dar nu putea sta supărată mult timp pe fiul ei. În schimb, și-a concentrat furia asupra mamei, învinuind-o că este o ispititoare.

– Ți-am spus să nu te lupți cu soarta, dar nu m-ai ascultat, a zis Nai Nai furioasă. Aroganța ta a adus ghinionul, iar fiica ta o să fie o pacoste pentru casa noastră!

În seara aceea, în timp ce tata mânca cina gătită de mama, ea a fost nevoită să stea în genunchi pe podea – pedeapsa

preferată a lui Nai Nai. Am crescut privind-o pe mama stând în genunchi, uneori o seară întreagă, pentru abateri minore, cum ar fi supa vărsată. O priveam cu gravitate, dar ea îmi evita căutătura. Picături de lacrimi mici și strălucitoare ca perlele îi cădeau din ochi, sfărâmându-se la atingerea podelei. „Când o să fiu mare, sper că o să pot avea un fiu“, mi-am spus, văzându-mi viitorul în silueta ei neajutorată.

Mama zicea adesea că viața-i nedreaptă, dar că întotdeauna ar putea fi mai rău.

– Fii recunoscătoare, îmi spunea. Măcar te-ai născut într-o familie bună. Probabil o să te măriți cu un bărbat bogat și o să ai o viață confortabilă.

Mi-era groază de măritiş, dar era la fel de inevitabil ca și moartea. Dacă eram norocoasă, poate că perechea mea avea să fie un bărbat cu o mamă bună – sau cu una moartă.

TREI SURORI

În iulie 1948, mama a intrat în travaliu, sub dogoarea verii și cu Nai Nai alături, lamentându-se de mama focului. Un bebeluș a plâns, iar Nai Nai a scos un geamăt chinuit. Venise pe lume cea de-a patra soră, iar asta era o atrocitate. Tata nu s-a sinchisit să-i dea un nume, așa că mama i-a spus Li-Lan, *lan* însemnând orhidee.

Luna următoare, mama a rămas în lăuzie, o perioadă de repaus în care trebuia să stea în casă și să se înfrâneze de la îmbăiere. Mătușile mele și noi, fetele, trebuia să-i preluăm sarcinile, însă Di se ascundea mereu. Cel mai mare talent al ei era să se afle la locul potrivit, la momentul potrivit – când treburile erau împărțite, se făcea nevăzută. Reapărea ca prin farmec la împărțirea bunurilor. Scăpa basma curată, pentru că nu era decât o simplă față dintr-o grămadă de fete. Dacă mă plângeam, mama zicea că sunt meschină – la urma urmei, eu eram cea mai mare și era normal să muncesc mai mult și să am grijă de surorile și de verii mei mai mici. Nu-mi era pe plac lenea lui Di, însă amărăciunea mea nu conta – Di era tot timpul în lumea ei și părea cea mai fericită când era lăsată în pace.

Cât timp mama se ocupa de Lan, eu primisem îndatorirea de a mă îngriji de Trei. Dacă era cineva mai dezamăgit decât Nai Nai de nașterea lui Lan, ea era aceea. O întrista că trebuia să împartă atenția mamei și a fost reticentă în a mă accepta ca înlocuitoare a ei.

– Fă bine și obișnuiește-te cu asta, Trei, i-am zis. Să sperăm că Lan n-o să fie la fel de enervantă ca Di, dar în orice caz, ea e aici și aici rămâne!

Era o zi toridă, așa că am dus-o pe Trei la râu, în speranța că o bălăceală răcoritoare avea s-o înveselească. Familia noastră deținea o mare parte din albia râului și în fiecare an planta acolo igname. Până ce sezonul de recoltare lua sfârșit, aveam saci grei, gata-gata să crape, doldora cu igname, de un portocaliu intens, ce rezistau mult după încheierea sezonului rece.

O purtam pe Trei pe șold, în timp ce Chiao și sora lui mai mică, Pei, zburdau pe drum, împreună cu noi. Frunzele de igname, în formă de inimă, ne sărutau tibiile, iar aerul era îmbibat de miros de tămâie și de hârtie arsă, o sinistră aducere aminte a faptului că era luna fantomelor, o perioadă în care se cască porțile lumii de dincolo, iar bariera dintre noi și tărâmul spiritelor devine permeabilă.

– Nu uitați, le-am spus verișorilor mei. Plimbarea asta trebuie să rămână secretă!

Mama era superstițioasă și s-ar fi înfuriat dacă ar fi aflat că ne-am dus la râu cât timp fantomele erau pe afară – ar fi făcut apoplexie dacă ar fi știut că Trei, doar un bebeluș, era cu noi. Dacă un spirit răzbunător provoca un accident?

Nu mi-era cine știe ce teamă de fantome, însă mă îngrozea soarele agresiv ce dogorea deasupra noastră. Mama nu se putea aștepta de la noi să evităm râul în cea mai fierbinte lună din an! Transpiram atât de mult încât hainele ni se lipeau de spate și de piept și eram încântați de răgazul pe care avea să ni-l ofere apa rece. Trei s-a agățat de mine în timp ce pășeam de-a lungul malului, cu râul gâlgâind și gâdilând trestiiile, care la rândul lor suspinau mulțumite. Chiao și Pei s-au avântat, răcnind ca mai-muțele, în apele puțin adânci pentru a căuta broaște, stârnind păsările de apă care au găgăit și au început să bată din aripi în timp ce ei strigau „Oac, oac!“ I-am dat jos lui Trei hainele,

cu grijă, mi-am scos încălțările și am pășit în apă, ținând-o de mână.

Apa se învârtejea în jurul picioarelor noastre, provocându-mi un fior ce mi-a străbătut șira spinării și mi s-a răspândit prin restul corpului ca un vânt prin vene. Trei s-a uitat la mine, cu un zâmbet larg ce i-a dezvelit dinții. A început să bată din piciorușele ei mici, stropind și tulburând apa. Deși acum era și ea soră mai mare, nu puteam să nu mă minunez de cât de mică era – degetele mele păreau să înghită degețelele ei în timp ce o țineam strâns.

– Hei, am prins una! a exclamat Chiao, ridicându-și triumfător mâinile făcute pâlnie, ca și cum ar fi dibuit o pepită de aur.

A pășit lipăind prin apă cu pași mari, stropind și stârnind nori de pulbere la fiecare călcătură.

– Vrei să vezi o broască? a întrebat-o pe Trei.

Trei s-a uitat curioasă la mâinile lui murdare de noroi, pe care Chiao le-a desfăcut precum o stridie care se deschide pentru a scoate la iveală o perlă. O broască brună de râu, cu pete, s-a uitat la noi și a clipit din pleoapele ei transparente și mázgoase. M-am dat înapoi, dar Trei și-a aplecat capul și a întins mâna ca s-o atingă. Dintr-odată, broasca a sărit ca din arc din mâinile lui Chiao și a aterizat cu un pleoscăit lipicios pe brațul meu. Speriată, am dat drumul mâinii lui Trei, iar ea s-a împiedicat și a căzut rigidă ca o scândură în apă. Timpul a încetinit când am văzut-o scufundată, cu ochii larg deschiși de groază și cu nisipul involburându-se în jurul ei.

Apucând-o rapid de subsuori, am tras-o afară, improșcând apă și țipând. „Mama o să mă omoare“, mi-am zis, în timp ce o strângeam la piept ca să nu vadă cât de speriată eram. Trei se văicărea, iar apa de pe trupul ei îmi îmbiba bluza.

– E în regulă, Trei, i-am spus, cu o voce cât se poate de veselă, frecând-o pe spatele micuț. Nu-i decăt un picuț de apă!

Când am reușit să-mi alung frica de pe chip, am ținut-o la distanță și am șters-o la ochi.

– N-a fost chiar așa de rău, nu?

– Îmi pare rău, Trei, a zis Chiao, cu Pei în spate. N-am vrut să te sperii!

Trei a tușit tare, acuzator și ne-a aruncat tuturor o privire acră.

– Te rog să nu-i zici mamei, am implorat-o sperând că nu va dispune de vocabularul necesar pentru a face una ca asta.

Soarele ne-a uscat rapid în drumul nostru spre casă pentru prânz, Chiao și Pei pălăvrăgind despre cât de înfomețați erau. În bucătărie, mama avea pungi sub ochi, însă părul îi era strâns într-un coc îngrijit, iar hainele îi erau curate. Lan era așezată într-o legătură la ea în cârcă, un ciuf de păr negru ivindu-i-se peste umăr. Cu nasul borcănat și ochii negri, arăta ca un vampir obraznic, deghizat. Epuizată, mama a dat laoparte o oală de pe plită și n-a întrebat unde fuseserăm. Probabil că era fericită că Trei era ocupată și că Chiao și Pei nu-i stăteau în cale. Nimeni n-a pomenit nimic despre râu. Oftând ușurată, mi-am luat bețișoarele ca să umplu castroanele cu tăieței pentru toată lumea.

Au trecut câteva zile și nu m-am mai gândit la incident, până când, într-o seară, Trei a făcut febră. Chiar dacă era vară, mama a acoperit-o cu pături groase, sperând că toată acea căldură avea să ajute organismul să lupte cu boala.

Mama spunea că frigul te slăbește, iar apa îi permite frigului să pătrundă în oase. Am început să mă simt neliniștită. Era posibil ca acea cădere în râu s-o fi înfrigorat pe Trei și să-i fi redus apărarea? Trei era apatică și, în loc să se agațe de mine sau de mama, a rămas tăcută – prea tăcută. Când am luat-o în brațe, capul i-a căzut și a închis ochii, ca și cum ar fi vrut să tragă un pui de somn. A început să tușească, slab, dar insistent. Mama i-a dat medicamente din plante care au ajutat-o pentru un timp, dar Trei nu s-a vindecat niciodată. Zilele s-au transformat în săptămâni, iar tusea a persistat.

Tot nu i-am spus mamei despre râu și la fel au făcut și Chiao, și Pei, cu toate că nu-mi împărtășeau sentimentul responsabilității.